

Çocukluk Çağında Karşılaşılan Deri Hastalıkları

PATTERN OF CHILDHOOD SKIN DISEASES

Gamze Serarslan¹, Cenk Akçali², Cahit Özer³

Özet

Amaç: Çalışmada çocukluk çağındaki deri hastalıklarının dağılımının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Burada geriye dönük tanımlayıcı bir çalışma planlanmıştır. Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji polikliniğine Ocak 2004-Aralık 2005 tarihleri arasında başvuran tüm çocukların dosyaları değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışma süresince başvuran toplam 780 hasta çalışmaya dahil edildi; hastaların 354'ü (%45.4) erkek, 426'sı (%54.6) kız çocuğu idi, yaş ortalamaları sırası ile 9.3±4.7 ve 10.1±4.8 idi. En sık görülen hastalık grubu dermatit/ekzema (%29.4) idi, bunu enfeksiyöz hastalıklar (%29.1) ve deri eki hastalıkları (%17.0) izliyordu. Dermatit/ekzema grubu hastalıkların içinde en sık kontakt dermatit (%8.6) ve atopik dermatit (%4.9) yer almış ve sıklıklarının yaş arttıkça azaldığı saptanmıştır. Enfeksiyöz hastalıklardan en sık görülenler verruka (%8.2) ve pitriazis versikolordu (%5.4).

Sonuç: Bu çalışmada tespit edilen hastalıkların yaklaşık %60'ını enfeksiyöz ve dermatit/ekzema grubu hastalıkların oluşturduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Deri hastalıkları, çocukluk çağı, retrospektif çalışma, dermatit, ekzema, enfeksiyöz deri hastalıkları.

Summary

Objective: In this study, we aimed to determine the pattern of childhood skin diseases.

Methods: Children, ages 0-16 years, visiting the outpatient department of the dermatology clinic of the medical school of Mustafa Kemal University, were enrolled in the study during the period of January 2004-December 2005.

Results: A total of 780 patients were assessed; 354 (45.4%) were boys and 426 (54.6%) girls, with a mean age of 9.3±4.7 and 10.1±4.8. The most common skin disease was dermatitis/eczema (29.4%), followed by infectious skin diseases (29.1%) and disorders of skin appendix (17.0%). Among dermatitis/eczema group, contact dermatitis (8.6%) and atopic dermatitis (4.9%) were the most common diseases. The number of these diseases decreased with age. Among infectious skin diseases, verruca (8.2%) was the most common; followed by pityriasis versicolor (5.4%).

Conclusion: The pattern of skin diseases observed in this study shows that dermatitis/eczema and infectious diseases account for approximately 60% of skin diseases in children.

Key words: Skin diseases, childhood, retrospective study, dermatitis, eczema, infectious skin diseases.

Deri hastalıkları, gelişmekte olan ülkelerde en sık görülen hastalıklardan olup, bir halk sağlığı sorunudur.¹ Deri hastalıklarının sıklığı ve dağılımı coğrafi bölge ve çevresel faktörlere göre farklılıklar gösterebilir. Bu konuda, özellikle çocuklarla ilgili veriler oldukça azdır.²⁻⁴ On beş yaş altında birinci basamağa yapılan 1000 başvurunun 32'si deri yakınmaları nedeniyle ve solunum yolu yakınmalarını izleyerek ikinci sıklıktadır.⁵

Bu çalışma, çocukluk çağı deri hastalıklarının dağılımının saptanmasını amaçlamaktadır.

Gereç ve Yöntem

Ocak 2004-Aralık 2005 tarihleri arasında Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Polikliniğine başvuran veya konsültasyon yolu ile müracaat eden, yaşları 0-16 arasında değişen hastalar 2006 yılı başında geriye dö-

¹ Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dermatoloji Anabilim Dalı, Dermatoloji Uzmanı, Yard. Doç. Dr.

² Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dermatoloji Anabilim Dalı, Dermatoloji Uzmanı, Yard. Doç. Dr.

³ Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Aile Hekimliği Uzmanı, Yard. Doç. Dr.

nük olarak değerlendirilmiştir. Tüm hastalar Dermatoloji Anabilim Dalı öğretim üyeleri tarafından görülmüş ve gerekli görüldüğünde laboratuvar tetkiki, biyopsi gibi işlemler uygulanmıştır. Veriler bilgisayara işlenmiş, istatistiksel değerlendirmeler ki kare ve t test ile yapılmış ve p<0.05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular

Toplam 780 hastaya, 85 farklı tanı konmuştur. Hastaların 354'ü (%45.4) erkek, 426'sı (%54.6) kız çocuğu olup yaş ortalamaları sırası ile 9.3±4.7 ve 10.1±4.8'dir. Hastaların 36'sında (%4.6) 2 farklı deri hastalığı bir arada iken, hiç bir hastada 2'den fazla deri hastalığına bir arada rastlanmamıştır. Saptanan toplam hastalık sayısı 816'dır.

Saptanan deri hastalıklarının sıklıkları Tablo 1'de gösterilmiştir. Dermatit/ekzema, hastaların %29.4'ünde görülürken, bunu %29.1 ile enfeksiyöz hastalıklar izlemiştir. Dermatit/ekzema grubu hastalıklar içinde en sık kontakt dermatit (%8.6) saptanmış olup, bunu sırası ile atopik dermatit (%4.9), pitriazis alba (%4.2), seboreik dermatit (%3.9) ve nümüler dermatit (%2.9) izlemiştir. Kontakt dermatit, atopik dermatit ve pitriazis albada cinsiyetler arasında fark bulunmamış olup, yaş ortalamaları aynı hastalık sırası ile 8.5±4.5, 7.1±4.4 ve 9.4±3.5 olarak saptanmıştır. Erkeklerde daha sık (p=0.033) saptanan nümüler dermatitte yaş ortalaması 6.1±3.8'dir. Kontakt dermatit (p=0.025), atopik dermatit (p<0.001) ve nümüler dermatitin (p<0.001) sıklıklarının, yaş arttıkça azaldığı belirlenmiştir. Pitriazis albada görülme sıklığı ile yaş arasında istatistik olarak önemli fark saptanmıştır (p=0.51). Seboreik dermatit kız çocuklarında daha sık (p=0.018) olup, görülme sıklığı ile yaş arasındaki ilginin önemli değildir (p=0.42). Bu gruptan diğer hastalıkların (perioral dermatit, keratozis pilaris, kserozis, pitriazis kapitis simpleks, keilitis, pruritus, pitriazis amiantacea ve diaper dermatit) sıklıkları ise % 0.1-1.2 arasında idi.

Dermatolojik enfeksiyonlar içerisinde en sık verruka (n=67) tespit edilmiş olup, hastaların yaş ortalaması 11.2±3.9'dır: her iki cinsiyet arasında hastalığın görülmesi açısından fark yoktur. Verrü tespit edilen hastaların %73.1'inde vulgaris, %16.4'ünde plana, %7.5'inde vulgaris ve plana ve %3.0'ünde filiform tip verrü saptanmıştır. Enfeksiyöz hastalıklar arasında ikinci sıklıkta pitriazis versikolor (%5.4) yer almıştır. Ortalama görülme yaşı 11.6±5.1 olan bu hastalıkta, görülme sıklığı açısından cinsiyetler arasında fark saptanamamıştır. Hastaların 36'sında tinea belirlenmiştir. Bu hastalar arasında en sık tinea pedis (%25.0), takiben tinea kapitis (%19.4) ve tinea unguium (%16.7) gö-

Tablo 3
Çocukluk çağında görülen deri hastalıklarının sıklıkları

Hastalıklar	%	n	
Parazitik enfeksiyonlar	Böcek ısırması	3.4	28
	Layşmanyazis	1.5	12
	Pedikülozis kapitis	0.5	4
	Skabies	0.4	3
Bakteriyel enfeksiyonlar*	1.5	12	
Fungal enfeksiyonlar	Tinea	4.4	36
	P.versikolor	5.4	44
Viral hastalıklar	Verruka	8.2	67
	M.contagiosum	2.5	20
	Herpes simpleks	1.2	10
	Herpes zoster	0.1	1
Toplam	29.1	237	
Dermatit/ekzema	Kontakt dermatit	8.6	70
	Atopik dermatit	4.9	40
	Pitriazis alba	4.2	34
	Seboreik dermatit	3.9	32
	Nümüler dermatit	2.9	24
	Keratozis pilaris	1.1	9
	Diaper dermatit	0.9	7
	Pruritus	0.9	7
	Pedikülozis capitis simpleks	0.7	6
	Diğer	1.3	11
	Toplam	29.4	240
	Papüllü-skuamli hastalıklar	Psoriasis	4.9
Pitriazis rosea		2.3	19
Pitriazis rubra pilaris		0.6	5
Liken planus		0.4	3
Liken nitidus		0.4	3
Toplam	8.6	70	
Deri eki hastalıkları	Akne vulgaris	12.9	105
	Alopesi areata	2.7	22
	Millaria	0.5	4
	Diğer	0.9	7
Toplam	17.0	138	
Ürtiker	Ürtiker	2.1	17
	Pigmentasyon bozuklukları	2.2	18
	Vitiligo	0.2	2
Toplam	Postinflamatuar hipopigmentasyon	0.2	2
	Postinflamatuar hiperpigmentasyon	0.2	2
	Toplam	2.6	22
Nevüs ve hamartomlar	Melanositik nevüs	1.3	11
	Millium	0.6	5
	Spider anjiom	0.4	3
	Diğer	2.8	23
Toplam	5.1	42	
Diğerleri**	6.1	50	
Toplam	100	816	

*impetigo, paronişya, follikülit

** Diskoid lupus eritematozus, skleroderma, ihtiyozis, epidermolizis büllöza, nörofibromatozis, reküran aftöz stomatit, mükosel, kutanöz mastositöz, ksantom, aksesuar meme, hemoroid, trikotillomani, vaskülit, keloid, callus, liken sklerozis et atrofikus, kutis trikolor, stria

rülmüştür. Tinea inguinalis, corporis, facialis ve manum'un sıklıkları %2.8- %11.1 arasında saptanmıştır.

En sık tespit edilen deri eki hastalığı, akne vulgaris (%12.9) olmuştur. Bu hastalığın 13-16 yaş grubunda en sık görüldüğü ve cinsiyetler arasında farklılık olmadığı saptanmıştır. Hastaların %7.6'sında (n=8) nodülöistik akne tespit edilmiştir.

Hastalar 0-6, 7-12, 13-16 yaş gruplarına göre sınıflandırıldığı; 0-6 yaş grubunda kontakt dermatit, 7-12 yaş grubunda verruka ve 13-16 yaş grubunda akne vulgaris en sık rastlanan deri hastalıkları olmuştur (Tablo 2).

Tablo 2
En sık görülen ilk 10 hastalığın yaş gruplarına göre dağılımı

Hastalıklar	Yaş Grupları						Toplam	
	0-6 yaş		7-12 yaş		13-16 yaş		%	n
Akne vulgaris	0.2	2	0.9	7	11.8	96	12.9	105
Kontakt dermatit	3.6	29	2.8	23	2.2	18	8.6	70
Verruka	1.2	10	3.6	29	3.4	28	8.2	67
Pitriasis versikolor	0.7	6	1.6	13	3.1	25	5.4	44
Psoriasis	0.9	7	2.2	18	1.8	15	4.9	40
Atopik dermatit	2.3	19	1.8	15	0.7	6	4.9	40
Tinea	1.1	9	1.2	10	2.1	17	4.4	36
Pitriasis alba	1.0	8	2.3	19	0.9	7	4.2	34
Seboreik dermatit	1.6	13	0.8	7	1.5	12	3.9	32
Böcek ısırması	2.4	20	0.6	5	0.4	3	3.4	28

Tartışma

Dermatolojik hastalıklarının görülme sıklığı ve dağılımı ülkeden ülkeye farklılık gösterir. Singapur'da ekzema tanısı alan hastalar yüksek orandayken, Pakistan'da enfeksiyonlar ilk sırada tespit edilmiştir.^{2,3} Türkiye'de benzer yaş gruplarında yapılan bir çalışmada atopik dermatit, kontakt dermatit ve akut ürtikeri içeren allerjik hastalıklar grubu ilk sırada saptanmıştır.⁴ Çalışmamızda en sık tespit edilen hastalık grubunun dermatit/ekzema olduğu belirlenmiştir.

Dermatit/ekzema grubu içinde en sık kontakt dermatit, atopik dermatit ve pitriasis alba'ya rastlanılmıştır. Gelişmiş ülkelerde çocukların yaklaşık %10-20'sinde atopik dermatit geliştiği bildirilmiştir.⁶ Etiyopya'da yapılan bir çalışmada ekzema grubu hastalıkların yaklaşık yarısını atopik dermatitin oluşturduğu tespit edilmiştir.⁷ Singapur'da yapılan bir çalışmada ise, ekzema grubu hastalıkların yaklaşık yarısını atopik dermatitin oluşturduğunu ve bunu el-ayak ekzemalarının takip ettiği bildirilmiştir.² Oruk ve arkadaşları en sık kontakt dermatit ve takiben atopik dermatiti tespit etmişlerdir.⁴ Saptadığımız sonuçlar Oruk ve arkadaşlarının bulguları ile uyumludur. Daha önce yapılan çalışmalarda atopik dermatit ve seboreik dermatitin yaş arttıkça azalma eğilimi gösterdiği; nümüler dermatit, liken simpleks ve pitriasis albanın yaş ile arttığı bildirilmiştir.^{2,7} Çalışmamızda kontakt dermatit, atopik dermatit ve nümüler dermatitin yaş arttıkça

sıklığının azaldığını, seboreik dermatit ve pitriasis albanın ise yaş ile sıklığının değişmediğini saptadık.

İkinci sık görülen hastalık grubunu dermatolojik enfeksiyonlar oluşturmuştur. Bu grupta en sık viral ve fungal hastalıklar bulunuyordu. Viral hastalıklar içinde ise verruka en sık görülen hastalıktı. Oruk ve arkadaşları da viral hastalıklar içinde en sık verrüyü tespit etmişlerdir.⁴ Pitriasis versikolor, insan derisinin normal florasının neden olduğu yüzeysel mantar enfeksiyonudur. Ancak bu floranın neden patojen hale geldiği tam olarak anlaşılacakla birlikte sıcak ve nemli bir çevrenin hastalık oluşumunu kolaylaştırdığı düşünülmektedir.⁸ Çalışmamızda, fungal enfeksiyonlar içerisinde pitriasis versikolorun en sık görülen hastalık olduğu belirlenmiştir. Bu bölgenin sıcak ve nemli bir iklime sahip olmasının hastalığın sık görülmesinde rolü olduğu düşünülebilir. Çalışmamızda hastaların %4.6'sında tinea tespit edilmiş olup, en sık tinea pedis saptanmıştır. Oruk ve arkadaşları fungal hastalıklar içinde en sık tinea corporisi tespit ederlerken, Kavak ve arkadaşları 13-19 yaş grubunda yaptıkları çalışmada pitriasis versikolor ve tinea pedisi benzer sıklıkta bulmuşlardır.⁹

Çalışmamızda en sık görülen hastalığın akne vulgaris olduğu ve 13-16 yaş grubunda anlamlı olarak arttığı tespit edilmiştir. Kavak ve arkadaşları akneyi, 13-19 yaş grubunda en sık görülen hastalık olarak saptamışlardır.⁹ Larsson ve Liden de benzer olarak 12-16 yaşları arasında %36.5 ile en sık akne vulgarisi tespit etmişlerdir.¹⁰ Sonuçlarımızın yapılmış olan diğer çalışmalar ile uyumlu olduğu gözlemlendi.

Sonuç olarak saptadığımız hastalıkların yaklaşık %60'ını dermatolojik enfeksiyonlar ve dermatit/ekzema grubu hastalıklar oluşturmaktadır. Çocukluk yaş grubundaki deri hastalıklarının dağılımının saptanmasının, bu konudaki sağlık programlarının planlanmasında yardımcı olacağını düşünmekteyiz.

Kaynaklar

1. Mahe A, Cisse IA, Faye O, N'Diaye HT, Niamba P. Skin diseases in Bamako (Mali). *Int J Dermatol* 1998; 37: 673-6.
2. Goh CL, Akarapanth R. Epidemiology of skin disease among children in a referral skin clinic in Singapore. *Pediatr Dermatol* 1994; 11: 125-8.
3. Yasmeen N, Khan MR. Spectrum of common childhood skin diseases: a single centre experience. *J Pak Med Assoc* 2005; 55: 60-3.
4. Oruk Ş, İlter N, Atahan ÇA, Gürer MA. Çocuklarda dermatolojik problemler. *T Klin Dermatoloji* 2002; 12: 1-4.
5. National Ambulatory Medical Care Survey. Most frequent reasons for visits by patient gender and age group to the offices of US primary care physicians

- (1995-1999). www.cdc.gov/NCHS/data/namcs/publist10-6-03.pdf adresinden Temmuz 2006 tarihinde erişilmiştir.
6. **Williams H, Robertson C, Stewart AG ve ark.** Worldwide variations in the prevalence of symptoms of atopic eczema in the International Study of Asthma and Allergies in Childhood. *J Allergy Clin Immunol* 1999; 103: 125-38.
 7. **Shibeshi D.** Pattern of skin disease at Ethio-Swedish pediatric hospital, Addis Ababa, Ethiopia. *Pediatr Dermatol* 2000; 17: 357-9.
 8. **Clayton YM.** Superficial fungal infections. Textbook of Pediatric Dermatology'de Ed. Harper J, Oranje A, Prose N. Philadelphia, Blackwell Science, 2000; 447-72.
 9. **Kavak A, Parlak AH, Aydoğan İ, Anul H, Yeşildal N.** Düzce ve Bolu'da 13-19 yaş grubu gençlerde deri hastalıkları - retrospektif bir ön çalışma *Türkderm* 2001; 35: 194-8.
 10. **Larsson PA, Liden S.** Prevalence of skin diseases among adolescents 12-16 years of age. *Acta Dermatovener* 1980; 60: 415-23.

Geliş tarihi: 29.11.2006

Kabul tarihi: 17.02.2007

İletişim adresi:

Yard. Doç. Dr. Gamze Serarlan
Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi
Dermatoloji Anabilim Dalı
Antakya Hatay
Tel: (0326) 214 06 49
e-mail: gserarlan@hotmail.com